Плані́раваць — паступова, плаўна зніжацца пры палёце.
Супярэ́чыць — пярэчыць, не згаджаючыся з кім-небудзь.
Збажына́ — агульная назва хлебных злакаў (жыта, пшаніца, ячмень).
Калясні́ца — старажытная баявая і спартыўная павозка на двух колах.
Партыза́н — асоба, якая вядзе ўзброеную барацьбу на тэрыторыі, акупаванай праціўнікам; удзельнік партызанскага атрада.

УЛАДЗІМІР КАРАТКЕВІЧ

Мая Беларусь

Наставіўшы белыя ветразі крылаў, плані́руюць буслы. Іх многія і многія тысячы. Гнёзды паўсюль. І таму мне здаецца, што зямлю нашу, Беларусь, можна назваць «зямлёю пад белымі крыламі».

Чаму «Беларусь»? Ёсць некалькі варыянтаў паходжання гэтай назвы.

Першы: белыя адзенні даўніх вясковых людзей, белыя іхнія валасы, белы колер скуры.

Правообладатель Национальный институт образования

Другі. А ён аніяк не супярэчыць першаму. Калі на нашы старажытныя славянскія землі прыйшлі тата́ра-манголы — здолелі адбіцца ад іх амаль адны толькі мы. Мы — адбіліся. І менавіта таму мы «белая», «чыстая ад нашэсця татараў» Русь.

Якая яна, мая зямля? Гэта залатыя палі збажыны з сінімі вочкамі васількоў. Гэта светлыя ад бяроз гаі́, што аглухлі ад птушынага звону. Гэта пушчы, падобныя на храмы, пушчы, дзе горда нясуць свае кароны алені. Гэта бясконцыя рэкі, у якіх плешчуцца бабры і рыба на захадзе сонца. Гэта амаль адзінаццаць тысяч азёр, чыстых, як усмешка дзіцяці.

Гэта гераічная зямля. Безліч разоў, з пачатку дзён, грукаталі па ёй калясніцы вайны. Беларусь заўсёды мужна і да канца бараніла сваю праўду і веру.

Ёсць і горкая памяць у маёй зямлі. Дый як інačай, калі кожны трэці жыхар Беларусі загінуў у апошнюю вайну. Першай прыняла́ яна ўдар ворага і гераічна змагалася з ім... У лясах амаль чатырыста тысяч партызан цаною жыцця баранілі ад ворагаў Радзіму дзеля таго, каб зберагчы волю, веру, Ба́цькаўшчыну.

Пранікніцеся любоўю да маёй роднай Беларусі, дзеці. Велічная і гордая, яна таго вартая.

Паводле Уладзіміра Караткевіча.

Правообладатель Национальный институт образования

1. Пра што расказвае Уладзімір Караткевіч у апавяданні?
2. Чаму, на думку аўтара, Беларусь можна назваць «зямлёю пад белымі крыламі»?
3. Як пісьменнік тлумачыць паходжанне назвы нашай краіны? Знайдзіце адказ у тэксце і прачытайце.
4. Чаму аўтар называе Беларусь гераічнай зямлёю?
5. Патлумачце сэнс выразу «...грукаталі па ёй каляснiцы вайны».
6. Якая «горкая памяць» ёсць у нашай зямлі? Раскажыце, карыстаючыся словамі з тэксту.
7. Вызначце тэму і асноўную думку апавядання.

Давайце абмяркуем. Раскажыце, што цікавага вы бачылі, калі назіралі за паводзінамі буслоў. Чаму, на вашу думку, бусел з'яўляецца ўвасабленнем Беларусі?

Творчае заданне

1. Разгледзьце малюнкі.

Правообладатель Национальный институт образования

2. Адкажыце на пытанні.

1) Дзе гуляла дзяўчынка Алеся?

2) Каго яна ўбачыла на лузе? Чым былі заняты Бусел, Васілёк і Лянок?

3) Аб чым яны спрачаліся?

4) Як Алеся памірыла герояў?

3. Складзіце невялікую казку па малюнках. Выкарыстайце апорныя словазлучэнні і сказы.

Апорныя словазлучэнні і сказы: на квяцістым лузе; убачыла Бусла, Васілька і Лянка; спрачаліся між сабою; пачула сварку; самы лепшы і прыгажэйшы на лузе; выступіў напы́шлівы Васілёк; у спрэчку ўступіў ганарлівы Лянок; усе выслухалі доказы Бусла; Алеся вырашыла прыпыніць спрэчку; усе вы прыгожыя і блізкія нам; усе сваім хараством упрыгожваеце наш луг.

4. Паразважайце, чаму можна павучыцца вам у Алесі.

Правообладатель Национальный институт образования